

До

Високої ДІРЕКТОРИ
Української Народньої Республіки.

I. Подорож.

На місце мого призначення у Копенгагу прибула моя місія дня 2.марта. Подорож з Києва до Копенгаги тревала від дня 28 січня до дня 2 марта отже 40 днів. На протязі сього часу я задержався десять день в Станиславові, а се тому, що радником місії був призначений Др Ярослав Олесницький, який дав свою згоду прийняти цю посаду, котрий зярак якраз в сьому часі мусів бути у Києві wraz із галицькою делегацією на трудовому конгресі і прохав мене подождати його в Станиславові.

2. Справа
обсадження
посади рад
ника

Дня 28го січня надійшла однак від нього вістка що він не іде радником в Копенгагу так, як виконуючий тогди обовязки секретара закордонних справ Західно Української Народньої Республіки Др Льонгин Цегельский поручив йому їхати радником в місії до Англії. Вже в цьому часі зносини між Києвом і Станиславовом були перервані, телеграфічно я не міг порозумітися з Міністерством Закордонних Справ у Києві, що до обсади радника, куріерский рух був також припинений, Київ евакуався, тому я на власну руку, по порозумінню з деякими політичними друзами у Галичині прийняв на посаду радника п. Володимира Соловія, людину національно високо свідому котрий укінчив висшу агрономічну школу в Англії, знає добре мову німецьку і англійську і перед тим був в Данії кілька місяців. Виконуючий тогди обовязки, товариш Міністра закордонних справ Української Народньої Республіки, Др Льонгин Цегельский підчас

свого побуту у Відні, письмом з дати Відень дня 17 лютого 1919 р. затвердив п. Соловія радником моєї місії а я прохаю ось цим Міністерство Закордонних Справ, о його офіційальне затвердження.

У Відні прийшлося місії моїй задержатися тому, щоби враз з нашим послом д. Ліпінським бути у Данського посла. Данський посол прийняв нас дуже приязно. Я йому розповів про ціль моєї місії, прохав його повідомити про се свій уряд і передати відповідь уряду на руки датського посла в Берліні. У Відні прийшлося мені задержати ще три дні тому, що прийшла до Київа вістка, що з Київа приїзжає Др. Цегельский, а так як в нас вже тоді не було вісток, що діється з Київом, я враз з другими місіями /англійською і американською/ порішив подождати його в Відні, щоби довідати ся про стан подій на Україні.

З Відня відіхала моя місія через Мюнхен в Берлін. На цьому місци належить зазначити на що згідно погоджувалися і другі місії, що хотя і як тяжкі в теперішню пору условини їзди, то все таки всі тодішні уряди угорські, австрійсько німецької і німецької республіки оказували нам можливу допомогу і старалися нам облегчити сю тяжку їзду. Се важне з огляду на взаїмновідносини.

Данським послом в Берліні є старий аристократ граф Мольтке. Перший раз відвідав я его з радником берлінського посольства Дром. Смаль Стоцьким. Тому що відповідь датського уряду на запит посольства у Відні ще до нього не дійшла, він прийняв мене надзвичайно чемно але здержано. Шойно за чотири дні прийшла відповідь данського уряду сього змісту, що данське правительство не може мене узнати послом існуючої української Республіки, але існуючої української Республіки, оно мене радо вітає в своїй країні. Відношення данського посла як я його

відвідав другий раз не було вже здержане, а зовсім прихильне і він сейчас віддав мені візит. По полаго-
дженю спарви розміни грошей, про яку то справу
я пишу в доложеному письмі, я виїхав в Копенгагу,
де як сказано прибув 3го марта, одже видиться мені
перший з всіх висланих місій прибув на місце мого
призначення з певним полагодженням попередним всіх
форм дотикаючих мого приїзду з урядом місця мого
призначення.

3. Відношення

данського уряду
до місії і вну
трішні відносини
в Данії.

В Данію прибув я якраз в сей час коли
розпочалася міністеряльна криза, яка тревала аж
три тижні. Причиною кризи була справа ухвалення
позички але в дійсности справа була далеко глибоша.
Кризу спонукала борба між радикально-соціялісти
чним напрямом і напрямом консервативним. Від 1914го
року уряд Данії становили радикали під проводом
предсідателя міністрів Цаля, вони творять кабінет
в склад якого входить лише один соціял-демократ
і то як міністер без портфеля. Против них стоїть
могутня партія в Данії консерватистів, вразьіз пар
тисю заможніх селян, які називають себе партисю
" "В парламенти" "мають більшість
радикали зі соціялістами натомість в палаті панів
" "мають незначну більшість консерватисти
і " "На підставі данської конституції уряд
творюється все з більшости " "З огляду на
се, що консерватисти і "ліві" думали, що при нових
виборах, а якраз тепер мають відбутися в Данії
вибори до обоіх палат, они зможуть дістати більшіс
ть, вони спричинили міністеряльну кризу, щоби но
ві вибори відбулися під проводом нового уряду
консервативного. Консерватисти спричинили кризу та
кож тому, що міністерство Цаля уходить за германо
фільске підчас коли консерватисти і ліві уважалия
більш антантофільськими. Причиною кризи було і се

що уряд Цаля ухвалив тверді ціни на всі продукти і вів політику харчову в цей спосіб, щоби через карткову систему в краю, побільшити можливість експорту /пр. в Данії, країні молока і масла, заведена система молочних і маслових карт, щоби в цей спосіб збільшити експорт молока і масла на закордон/ і крім цього призначило це міністерство удержання з державних коштів для безробітних по 150 корон в місяць, через що робітники дістали можливість боротьби проти низьких цін заробленої плати, отже ввело політику господарчу противну консервативним класам. Борба о зміну габінету велася хоча і на зверх спокійно а все таки в піднолю доволі горячо, обі сторони були рівно сильні, одна сторона не змогла побороти другої, рішення справи предложено королеви, котрий і порішив справу в користь міністерства Цаля, яке осталося в первісному своєму складі.

Міністерство закордонних справ єсть в Данії радикальне, "Скавеніус", людина стара досьвідна хитрий політик, уходив за германофіла, однак дуже осторожного і розумного. Як раз в час мого приїзду, він крім міністеряльної кризи дійсно захворів. Я не зміг тому віддати моєї уповажняючої грамоти. Дня 4го марта тому був я лише у секційного шефа, Кляма, людини ту дуже впливової, який мене прийняв дуже прихильно, розмавляв зі мною поверх поверх пів години, про відносини на Україні, і думаю що ми розійшлися в довільно для себе доброго настрою. Рівнож був я в секційного шефа "Ксуза" який також прийняв мене з всіма формами які мені, як заступникови України, хочайби " *de facto* " належать. Ні одному ні другому не вручив я моєї уповажняючої грамоти, а це тому, що думав, що і міністеряльна криза і хворість п. Скавеніуса небавом скінчиться і я зможу віддати мою грамоту міністрови закордонних справ.

На жаль і слабкість і криза тревали дуже довго. Міністер Скавеніус доперва 27 марта подужав і прийшов в уряд. Я 28 марта вислав мого аташе до його секретаря з запитом коли може мене міністер прийняти, на що йому секретар міністра відповів, що міністер доперва встав з ліжка хворости, що він на разі дуже зайнятий і що він сейчас протеліфонує, коли зможе мене не прийняти. До цього дня я не одержав від міністерства ніякої відповіді /1го квітня 1919 р./. Взагалі мушу зауважити, що на мое вражіння, наше міжнародне положення в послідних двох тижнях погіршилося. Про причини цього погіршення скажу низше. Всі ознаки йдуть до сего, що Европа тепер не знає як до сего відносити ся, наше внутрішнє положення не яснє і тому і наше становище в дипломатичному світі неозначене. Як до каз цього, що Европа не хоче тепер визначити свого становища до України служить мені це, що до нинішню дн я не припущено нашої місії до Америки, хотяй ім обіцяють вскорі пропустити / ту мушу заявити, що наша місія до Америки сидить від 12 го марта в Копенгазі і особливо поведення американського chargé des affaires з ними по формам за мало ввічливе / ,дальше, що не йр пропущено ще до сьогондн нашої місії до Англії, котрі до першого сиділи в Штокгольмі, а дня 1.го квітня приїхгли в Копенгагу / що має розуміти ся доволі некорисно впливає на мое становище, бо Копенгага порівнуючи не так велике місто і се викликує прикре вражіння, що так богато місії українських жде так довго на виїзд в антантські сторони / , як і се, що в Штокгольмі голову нашої місії до нинішнього дня не приняв міністер закордонних справ. Коли зважити я незвичайно ввічливе письмо данського уряду для мене в берлінськїм посольстві, заховання посла Данії гр. Мольтке до мене в Берліні, прийяття мене 4.го марта Кляном і Крузе в Копенгазі, коли зважити дальше, що

що Данія мала країна, яка після моєї думки, не робить політику а веде її по лінії вказівок тепер Антанті то могу сміло твердити, що в антантських кругах панує тепер, що до України неозначений і вичікуючий погляд. На скільки на се впливає справа замирення під Львовом, я звідси докладно оцінити не могу. На всякий случай я вважаю становище Антанті до України не негативним а вижидачим .

5. Становище Данії до

України, Москви і Політичне на власну руку а в загальних чертах по Німеччині і Антантвказівках сильніших держав, в теперішній момент по як я вище сказав, Данія нормує свою політику. Її симпатії, інтереси, політичні відмінні напрямки нуртують лиш внутрі суспільства не проявляють ся однак, бодай не з належною силою на зверх. Тому Данія може служити зеркалом взагалі для настрою антанті і тому всі об'яви її публичного життя можуть служити об'явами публичних думок Антанті.

Я з цілою смілістю і з повною свідомістю ваги мого твердження могу заявити, що Москалі тепер в цілому світові стратили на своєму значінню. Они стільки говорили, що большевізм в Росії, се лиш перехідна об'ява, що в Росії нема властиво в дійсності большевиків, що се лише групи авантюристів, що вони кожного дня впадуть, що їх дни почислені, що Антанта ждучи кожного дня їх упадку, а не могучи його діждати ся переконала ся, що Москалі неспосібні звелити в себе большевізм, що між Москалями нема ні одної активної групи, спосібної до реальної борби з большевізмом, що всі Москалі се люди слова а не діла, що перестала взагалі Москалям вірити і надіятися, що вони зможуть щонебудь причинити ся до поборення анархізму в своїй країні. Ва ще більше, бачучи, що антибольшевицькі російські елементи, се люди без ніякої енергії і сили, натомість большевики,

се люди енергічні і неперибираючи в ніяких средствах і що їх дуже багато і що вони загрожують Західній Європі, почали боятися кожного чоловіка, котрий походить з бувшої Росії. - Характерно, що візд в Америку кожній людині з бувшої Росії дозволяє не міністерство закордонних справ а міністерство війни і характерно, що візд в Америці, після слів очевидців, з якими я мав нагоду стрічатися /люди певні/ цілу масу горожан бувшої Росії, котрі прибули до Америки в часі війни десь спрятано, через що і рух большевицький в Америці далеко слабший чим в других державах, головню в Англії. -

Натомість незвичайно для нас шкідливими є Поляки тепер, Вони зуміли опанувати всю політику а головню цілу пресу і те знов головню французьку. Неправдивими, брехливими вістями переповнена ціла французька преса а почасти і світова. Вони не жахаються перед ніякими способами, не жаліють ніяких жертв, щоби лиш вплинути на публичну опінію. Цілком наш український національний рух, війська Петлюри, війська галицькі се після освітлень в пресі большевицький рух, і військо большевицьке. Антанта, а головню Франція в послідних часах зневірила ся в цілу бувшу Росію і хоче збити вал проти большевізму з Польщі, Чехії і Румунії. Крім сього хоче Франція на користь Польщі нищити Німців. Донева в цілковито останніх днях видно зворот в кругах політичних Америки і Англії, які видять ошибочність політики валу а чують конечну потребу корінних реформ в самому складі бувшої Росії, щоби підорвати большевізм, через що їх зворот прихильний національному рухові України. Зазначити мушу, що в англійській і американській пресі доволі много пишеть ся тепер про політичне життя східно-європейських народів: думаю тому, щоби лишити сям способом вільну руку мушам політики і не заостривати страстей публичною опінією

В самій Данії а властиво в Копенгазі живе поверх 20.000 тисяч Москалів а поверх 5.000 тисяч Поляків. Маєть ся розуміти, що і одні і другі докладають всіх зусиль, щоби поперти одні "єдину неділимую" другі свої імперіалістичні, історичні тенденції. І одні і другі видають свої бюлетени, брошури і одержують інформаційні бюра. Інтересно і дуже зручно написана появилася тут недавно брошура г-р. Кутаїсова "Україна" на англійській мові, яка вже з історичного боку представляє Україну і український рух, як рух на скрізь більшевницький. Мимо сего борба тут з ними не так вже дуже тяжка. Данія се край хліборобський і народ комерсантів. Вони знають, що з Польщю їм не буде ніякої комерції, а з другої сторони вони знова видять, що багато великих купців російських, які в передвоєнних часах вели торговлю з Данією, як пр. Ярошинський і другі чомусь втікли з півночі на полудень і тому вони інтересують ся сим полуднем. Їх інтерес притягає більше до Одесси чим до Петрограду і тому вони досить живо інтересують ся більше полуднем бувшої Росії чим півночю. На жаль вони дуже мало знали про се полудне, не знали ні історії його, ні теперішних, політичних, національних та торговельних відносин. Тому в Данії можна повести політику прихильну для української державності, а се мало би не лиш немалий вплив для всіх скандинавських країн, але почасти і для антанті, яка доволі інтересуєть ся життям нейтральних держав.

Крім него з нейтральній держав далеко легше впливати на опінію держав антанських чим з держави нашої, держав центральних або з Швайцарії, де опінія публична уходить вже за дуже продайну. Преса в Данії уходить і є в дійсности відносно дуже чесна і тому має відносно заслужену повагу у.

Данія, як мала країна мусить цілком природно числитися тепер головно з Антантов і вести полі

в дусі Антанти. Однак мої личні спостереження вказують, що політика Антанти внутрі суспільности не знаходить відносної симпатії. На всякий случай загальом думка під цим оглядом аж надто поділена.

4. Синдикалісти в Данії. Рух большевицький в напрямі своєрідного большевізму в Данії доволі поширений. В наслідок того, що в часі війни підвіз сирих матеріалів до Данії був доволі слабкий, багато фабрик мусіло бути зачинених через що і в Данії багато безробітних, серед яких поширений рух лівого соціалізму. Синдикалісти сі видають часопись, дневник "Клясенкамп" симпатизують з большевізмом і вони зарядили в листопаді минулого року і перевели як на данські відносини масовий страйк. Тому, що уряд Цалеса старається усильно про їх матеріальне забезпечення робітників, рух сей тепер не має під собою належного ґрунту і тому не прибирає острійших форм.

6. Відносини мої до данської преси. Що дотичить справи інформації преси я під сим взглядом доложив дуже багато старань і думаю що вони не остали ся без успіху.

В залученню пересилаю мое інтервю в "Політікен" з 11.го марта ч:70 і мое інтервю в "Національтіденде" з 13.марта ч:154, яке було дослівно повторене в "Дагбляд" з 12.марта ч:71 і "Нюгедер" з 12.марта ч:71. Крім сего я використав повстання большевиків в Угорщині і помістив долучене інтервю в "Політікен" з 28.марта ч:87. яке було поміщене в "Фінстер Венстребляд" з 26.марта ч:77. і протелеграфоване і поміщене в найбільшій і в Англії дуже почитаній часописі в Християнії "Верденс Ганг" з 26.марта ч:84. Се саме інтервю зістало сего самого дня протелеграфоване англійським телеграфним агентством "Ексченж" до Англії. Подібне інтервю дав я редакції "Національтіденде, яке було поміщене в ч:151 з 26.марта і дослівно поміщені в "Дагблядет" ч:85

з 26.марта і "Дагенс Нюгедер" з 26.марта ч:85.Витяги з сего інтерв'ю були поміщені і у всіх прочих данських часописах, значить ся се інтерв'ю появило ся на перших сторінках не лиш в майже всіх данських часописах, але і в пресі закордонній. Крім сего передаю я всі телеграми, які дістаю з "Преседінст" у Відні телеграфному агенству "Ріцав" і англійському агенству "Екскенж" і наші телеграми починають появлять ся в данських і англійських часописах. Рівночасно стараю ся лянувати і чужі статі в данських часописах, котрі появляють ся від часу до часу а як взір долучаю статю журналіста Володимира Гросмана про Україну в "Політікен". Короткі вістки про Україну появили ся за час мого побуту і в иньших часописах. Стараю ся бути з журналістами в дуже добрих відносинах, і думаю що за так короткий час мого побуту зміг я зробити все можливе, щоб ознакомити пресу про наші відносини. Поміщення телеграм "Преседінста" у Відні в "Ріцав" і "Екскенж" уважаю за річ дуже важну і дуже причиняючу ся до поширення інформації про наше становище за кордоном. Тепер приготавляю матеріали про торговельні відносини між Україною і Данією, які будуть поміщені в двох данських коперативних журналах. Всі однак дораджують місцї, і я сам тої думки, що ми тут в Данії мусимо видати на данській мові брошуру про Україну. Росіяни на протязі трех місяців видали тут три брошури "Україна Кутаїсова бувшого генерал-губернатора на Волині на наглійській мові; "Україна" Певного /псевдонім з російського посольства/ на данській мові і "Україна" Відважного незнаного мені автора. Всі ці три брошури писані дуже влучно, головню "Україна" Кутаїсова, котрий тут під позором об'єктивности виказує цілий український рух, як рух анархістично большевицький. Взагалі всі три брошури писані для нас в дусі надзвичайно зручно ворожим. Тому нам належить видати брошуру, яку могли розіслати всім мужам політики Данії, Швеції, та

71
Норвегії, всім закордонним посольствам і редакціям.
Брошура така має значно більшу вартість чим стаття в пресі і моглаби збивати брехні наведених російських брошур. Я вже приступив би на видання такої брошури, зміг би знайти до сего відповідного автора, та ся справа розбиваєть ся в мене о кошта сеї брошури. Я всего на 4 місяців одержав на фонд пресовий 30.000 карбованців, що значить трохи по верх 10.000 данських корон, або по три тисячі корон в місяць. Коли зважити, що місії треба купувати около 40 часописий і журналів, що все таки є розходи по иньшим цілям, то ясно, що така сума ніяк не може відповісти потребам моменту і що при таких фондах всяка робота стає неможливою. Мушу ще повторити, що з неутральної країни можна далеко більше ляксувати відомости в антантські сторони, як з джерела безстороннього, чи навіть змогли би се зробити інформація українська в Америці і Англії. Рівнож мушу і тут зазначити, що в мене були дописувачі французьких і англійських газет, які протелеграфовали мої вісти в свої країни. Так мої інформації появили ся в французьких часописах я сего ще досі сконстатувати не зміг, бо часописі французькі доходять тут по 8 днях. Інформації мої в Англії мали вже свої успіхи.

Зовсім природно, що справу виписання мене фондом на пресу я оставляю довільному оціненню компетентних чинників заявляю лиш що відповідно фондам може йти робота інформації, на всякий спосіб фонди на видання брошури в одноразовій сумі 30.000 Карбованців /около 10.000 дан. кор./уважаю за вказані і конечні і се по можливості в найкоротшому часі. Рівнож потрібні сейчас фонди в місячній висоті около 4.100 корон /10.000 карбов./щоби вислати всі телеграми і відомості, віденськйгли "Преседінста" і других вісток до Америки і Англії.

Як велику вагу приписують другі народи інформації данської преси і через ню і антантської

наводжу, що тут видають свої бюлетени Москалі, Поляки видають часопись-дневник "Поляк в Данії" а Євреї дуже гарно редагований журнал "Вісти Копенгагського Бюра Сіоністської Організації" на єврейській, данській, німецькій і французькій мові, який виходить 2-3 рази тижнево. З сим журналом я стою по трохи в звязкові і йому передав я і він умістив відозву Директорії, Президії трудового конгресу і Секретаріату З.У.Р. в справі єврейських погромів. Сі відозви поміщено за моїм старанням і в російському бюлетені в Штокгольмі. Відозви сі протелеграфовано за моїм старанням до єврейських часописий в Америці.

Уважаю, що навіть по признанню української держави через антанту інформація преси буде мати для нас велике значіння а головно аж до часу докладного значення наших границь.

Уважаю моїм обовязком, обовязком моєї совісти звернути на справу інформації і преси мій Уряд з сим, що на сю справу негайно звернути дуже велику увагу негайно і головно в сей історичний для нас момент ужити всіх заходів, щоби інформувати світ про правдивий стан річий в нашій державі.

7. Відносини торговельні між Данією і Україною. Заінтересовання Україною під взглядом торговельні між Данією і Україною. Данією під час війни заробила пару мільярдів корон, які би тепер хотіла зужити в відповідний спосіб, а так, як іі країна мала, кольоніі дуже незначні захід для неі запертий, то іі погляд звернений на всхід. На півночі большевізм тому вони дивлять ся на Україну. Від першого дня мого приїзду начали до мене звертати ся богато поважних фірм з запитами, чи можуть вони вести товари на Україну, що вони там можуть дістати в замін за сі товари та як стоїть справа з валютою. З огляду на теперішню пору я радив ім здержати ся з перевозом товарів. Та все таки сі питання для нас дуже актуальні і на них треба мати незабаром ясну і точну відпо-

відь. В Данії знаходиться висланий Урядом нашим торговельний агент Аківісон. Хотяй легітимації його підписані бувшим Міністром Торгу і Промисловости Остапенком і директором зовнішнього торгу п. Королівим, мені дуже дивно було, що хотя я перед відіздом моім говорив із п. Міністром Остапенко як раз в справі торгового агента і з п. Королівом оні мені нічого про се не сказали, хотя ойго легітимація підписана всього на 6 день скоріше перед моім відіздом. Я засягнув інформації на місці, що до особи п. Аківісона і телеграфно запитав про се бувшого директора п. Короліва в Берні. Відповіді були для п. Аківісона на стільки прихильні, що я пристаю на пропозицію п. Аківісона взяти його під моральний протекторат моєї місії. На всякій случай потрібно мені докладних інформацій, що до його особи від нашого Уряду.

Завдяки.й. Аківісонови мав я нагоду познакомити ся з дуже поважними ту людьми з торговельного світа, а в першій мірі з державним конзулянтом Нідзеном, людиною ту в великому значінню з Нілзоном другим /призначеним віцеконзулем на Україну/, з директором азійсько-російського пароходства і др. Одно певно що Данія вже сьогодні приготувляє вести товари на Україну а головно сільсько-господарські машини, знаряддя молочарське, шкло і мануфактуру. Стоять вже навіть наладовані кораблі, які кожного дня готові відплисти до Одеси. Кораблі сі поїдуть в Одесу під знаком фляга американського або англійського, бо Данці розуміють добре, що і Англія і Америка робилиби трудности Данії в імпортованню товарів на Україну. Товари однак, хотя се на перший погляд виглядає нідезврі парадоксом, спроваджені на Україну Данією вийшли би для нас дешевше, чим закуплені прямо в Америці, а се тому, що наразі Америка зовсім не визнаєть ся в ідносінах на Україні, не знає і не має на Україні ніякого довіря до

відь. В Данії знаходиться Урядом нашим торговельний агент Аківісон. Хотяй легітимації його підписані бувшим Міністром Торгу і Промисловости Остапенком і директором зовнішнього торгу п. Королівим, мені ^{мв} дуже дивно було, що хотя я перед відіздом моім говорив із п. Міністром Остапенко як раз в справі торгового агента і з п. Королівом оні мені нічого про се не сказали, хотя онго легітимація підписана всего на 6 день скоріше перед моім відіздом. Я засягнув інформації на місці, що до особи п. Аківісона і телеграфно запитав про се бувшого директора п. Короліва в Берні. Відповіді були для п. Аківісона на стільки прихильні, що я пристав на пропозицію п. Аківісона взяти його під моральний протекторат моєї місії. На всякій случай потрібно мені докладних інформацій, що до його особи від нашого Уряду.

Завдяки п. Аківісонови мав я нагоду познакомити ся з дуже поважними ту людьми з торговельного сьвіта, а в першій мірі з державним конзулянтом Нідзеном, людиною ту в великому значінню знілзеном другим /призначеним відеконзулем на Україну/, з директором азійсько-російського пароходства і др. Одно певно що Данія вже сьогодні пригтовляє вести товари на Україну а головно сільсько-господарські машини, знаряддя молочарське, шкло і мануфактуру. Стоять вже навіть наладовані кораблі, які кожного дня готові відплисти до Одеси. Кораблі сі поїдуть в Одесу під знаком фляга американського або англійського, бо Данці розуміють добре, що і Англія і Америка робилиби труднощі Данії в імпортованню товарів на Україну. Товари однак, хотя се на перший погляд виглядає відзахрі парадоксом, спроваджені на Україну Данією вишли би для нас дешевше, чим закуплені прямо в Америці, а се тому, що наразі Америка зовсім не визнає ся в ідносинах на Україні, не знає і не має на Україні ніякого довіря до

іі валюти і торгоспосібности премії експортові призначені в Америці головню в початках при вивозі на Україну будуть мати в Америці великі труднощі, так що за за посередством нейтральної держави можна дістати на Україні товари дешевше чим прямо з Америки. Щоби одні можна було дістати товар з за кордону для України на се потрібно мати, або відповідний товар на Україні для товарообміну, або відповіднокусу^рючи валюту на міжнародной біржі. З огляду на теперішні дуже занедбані і через війну підупалі відносини господарські у нас на жаль товарів до експорту для товарообміну буде дуже мало, на всякий случай наша можливість експорту бодай на найблизше літо буде значно менша, чим запотребовання імпорту. Моли зважимо, що через 5 літ Україна майже зовсім нічого не імпортувала, що ціла підвалина добробуту на Україні сільське господарство остає без машин, знарядів, що нам потрібно в надзвичайно великій кількості мануфактури, шкла, паперу, фабричних уряджен^н чобіт, нааін^ь і пр. то ясно, що товарообміном ми наших потреб наразі заспокоїти не зможемо. Нам буде потрібно гроший і то гроший за кордоном добрих і у великій кількості. Нам треба буде за всяку ціну піднести і довести до належного стану сільське господарство нашої країни, нам треба буде завести сотні фабрик для заспокоєння своїх потреб, нам треба буде заспокоїти перші потреби мас народніх і дати їм потрібну мануфактуру і найпотрібніші сейчас знаряди господарські: коси, серпи, січкарні і пр. На мою думку нам потрібно і конечно думати про заграничну більшу позичку, хотяби під реальний застав, а наразі потрібно нам бодай на се щоби заспокоїти перші потреби населення, як найбільше готових гроший мати за кордоном і то по можливости нейтральної валюти. Так як наші карбованці на чужоземних біржах не котують ся, а біржі австрійські і німецькі хотяби там наш карбованець навіть котував ся не може

мати для нас ніякого значіння, бо антанта довгий час не дозволить Німеччині експортувати своїх товарів та нам треба тепер вже старати ся як найбільше закупити чужосторонньої валюти? В залученню пересилаю під сім оглядом передану мені записку торговельним агентом П. Аківісоном, від себе додаю, що ся справа надзвичайно важна і над нею вже зараз коли ми думаємо поважно про будучність нашої держави належить серіозно застановити ся. В сім ціли належить купувати сейчас німецькі марки і корони чешські і австрійські і сі марки перемінати на антантську а ще лучше неутральну валюту. Акцію сю належить переводити дуже обережно, щоби в сей спосіб не оцінювати на біржі вартости карбованця, марки і корони. Тут треба поволі переводити сі операції за посередством місій і фінансових і торговельних агентів, шукати в кожній країні великих торговців, які мають або мали діла з Німеччиною та Австрією і стоять з ними в фінансових відносинах і через них робити грошові переводи. Однак при сьому не належить бути за дуже осторожно ощадним. Коли ми візьmemo напр. що в Америці одна пара біля трикотового /ж /маєть ся розуміти не найлучшої якости /коштує 2 і пів доляра, то та сама пара коштує в Данії лише 8 корданських, щоби взяти аж 6 карбованців за одну данську корону /що безусловно за високо /то все таки одна пара біля трикотового /сорочка і сподні-штани / коштувалиби 48 карбованців що на ціни на Україні значилоби дуже дешево. А коли би ми мали в себе на Україні або за границею заграничну валюту то в такому случаю наш гріш /карбованець / почавби в сьвіті інакше цінити ся, що значно підвишило би вагу карбованця і його якухх цінність за кордоном. Се крім позички одно одиногок средство ввести карбованець з добрим успіхом на чужу біржу.

Крім товарообміну важна Данія для нас цім

образованих головно вагрономічній сфері людей. Вже до тепер звертало ся до мене около 30 людей фахово образованих з заявою, що вони хотіли би їхати на Україну. Між иньшим був у мене в сій справі ректор ветеринарного інститута проф. Еллінґер, людина тут дуже впливова, моральний лідер тутешних консерватистів, бувший довголітній член "Фолькетінґа", котрий щойно перед кількома місяцями зрезигнував з політичного життя, щоб віддати ся науковій і організаційно-кооперативній діяльності. Я на разі раджу відодати всім аж до вяснення політичного положення на Україні, думаю однак, що люди фахово образовані в сільсько-господарськім і кооперативнім напрямі були би для України надзвичайно пожадані і потрібні. Коли зважимо дальше, що Данія країна яка під оглядом сільського господарства і кооперації стоїть найвище з всіх європейських країн то було би також дуже бажаним, щоб як найбільше число нашої молодіжи приїзжало на науку до Данії /eventуально і молодих селян/ і тому належало би вже в найблизшому часі призадумати ся крім над утворенням в Копенгазі заведення бурси і можности удержання молодих студентів. Пишу се тому що за два три тиждні приїжає в Данію ректор пекінґського університету, щоб з урядом данським переговорити справу, як найлучше і найлегше могли би хінці посилати молодих студентів для науки в Данії сільського господарства.

Закінчення.

Отсе мое справоздання і сі спостереження, які я за сей короткий, бо одномісячний час зробив в Данії. В залученню пересилає ще мої побажання фінансові і думаю, що Данія доволі важний пункт і під взглядом політичним і під взглядом торговельним, щоб мати постійне Українське заступництво і котре би могло мати

для України доволі велике значіння.

Для інформації додаю, що тепер в Копенгазі перебуває і місія до Англії і до Америки які вдуть дозволу на виїзд до свого місця призначення. Далше, що я стою в постійному звязкові з місією в Стокгольмі і в Газі.

власноручний підпис

Др. Дмитро Левицький

Голова Надзвичайної
Діпломатичної Місії
Української Народньої
Республіки в Данії

Копенгага, дня 5. квітня 1919.